DOI : https://doi.org/10.5281/zenodo.18185656

ମୂଳ ପ୍ରବନ୍ଧ

ମାନବିକ ଚେତନାର ନୂତନ ଭାଷ୍ୟ 'ଭାସ୍ୱତୀ': ଏକ ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

ବେବୀ ନାଏକ

ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାର :

ଜୀବନ ବୈଚିତ୍ରମୟ : ବହୁ ବର୍ଣ୍ଣର ଏହା ଏକ ବିଚିତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣବୋଧ ମଣିଷ ଜୀବନର କ୍ଷୁଦ୍ରାତିକ୍ଷୁଦ୍ର ଘଟଣାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଏକ ସ୍ମରଣୀୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତାଂଶର ସାର୍ଥକ ରୂପକାର ହେଉଛି – କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ କ୍ଷ ଆକାର ଦୃଷ୍ଟିରୁ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପର ପରିସର କ୍ଷୁଦ୍ର ହେଲେ ବି ଏଥିରେ ଥାଏ କାବ୍ୟର ରସଘନତା,କବିତାର ଗୀତିମୟତା,ପ୍ରବନ୍ଧର ମନ୍ମୟତା,ନାଟକର ନାଟକୀୟତା ଓ ସର୍ବୋପରି ଉପନ୍ୟାସର କାହାଣୀଧର୍ମୀତା ଏହି ମିଶ୍ର ସ୍ୱାଦ ହିଁ ଜୀବନ ଯୁଦ୍ଧରେ ଝୁଣ୍ଟି ପଡ଼ିଥିବା ମଣିଷକୁ କରେ ଆକର୍ଷିତ କ୍ଷ ସେହିପରି ଏକ ଐନ୍ଦ୍ରଜାଲିକ ବାସ୍ତବତାକୁ କଥା ଓ କାହାଣୀର ନୂତନ ସଂଜ୍ଞା ଦେଇଥିବା ମାନବବାଦୀ କଥାଶିଳ୍ପୀ ହେଉଛନ୍ତି ଗାଳ୍ପିକ ତରୁଣ କାନ୍ତି ମିଶ୍ର କ୍ଷ ଯାହାଙ୍କର ଗଳ୍ପରେ ଗଭୀର ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ଅନୁଭବ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବିଦଗ୍ଧ ରସ ଚେତନା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମାରେଖା ଟାଣି ରହିଛି ,ଆହୁରି ରହିଛି ମଧ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତାର ଏକ ମାର୍ମିକ ଉପଲବ୍ଧି।

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦାବଳୀ :

ନଷ୍ଟାଲଜିଆ, ଝକମକି ପଥର, ମୃତ୍ୟୁ, ସ୍ୱପ୍ନ, ମାନବିକତା, ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା, ଅଲୌକିକତା, ଅତିତାଭିମୁଖୀ

ବିଷୟବସ୍ତୁ:

ଉତ୍ତର ସତୁରୀ ଓଡ଼ିଆ କଥା ସାହିତ୍ୟ ଜଗତରେ ମାନବିକ ଚେତନାକୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଉନ୍ମୋଚିତ କରିଥିବା ଏକ ଲବ୍ଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କଥାଶିଳ୍ପୀ ହେଉଛନ୍ତି ତରୁଣ କାନ୍ତି ମିଶ୍ର । ଜୀବନ ଓ ଜଗତକୁ ପ୍ରାଣାଧିକ ଭଲପାଉଥିବାର ଏକ ସ୍ୱର୍ଦ୍ଧିତ ଉଚ୍ଚାରଣ ସେ। ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମିଶ୍ର ଏପରି ଏକ ମାନବୀୟ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ, ଯାହାଙ୍କୁ ଆଜିର ସମାଜର ଦୁର୍ଲଭ ମାନବିକ ଗୁଣରାଜିକୁ ଲୋକାର୍ପିତ କରିବାରେ ଆଗଧାଡ଼ିର ସଫଳ ସ୍ରଷ୍ଟା କହିବାରେ ଦ୍ୱିମତ ନାହିଁ ।

ଜୀବନୀ ଓ ସୃଜନ : ଗାଳ୍ପିକ ତରୁଣ କାନ୍ତି ମିଶ୍ରଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ଘଟିଥିଲା ୧୯୫୦ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୨ ତାରିଖ ଓଡ଼ିଶାର କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲା ଆନନ୍ଦପୁର ସବ୍‌ଡିଭିଜନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ତାଳପଡ଼ା ଗ୍ରାମରେ । ଯଦିଓ ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷକ ହେବାର ଥିଲା କିନ୍ତୁ ପିତାଙ୍କର ବଳିଷ୍ଠ ପ୍ରେରଣା ଓ ଉତ୍ସାହରେ ସେ ୧୯୭୫ ମସିହାକୁ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗରେ ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ। ୨୦୦୯ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଭାବେ ତାଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଭାର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ସେହି ସେବାରୁ ନିବୃତ୍ତ ହେବା ପରେ ସରକାର ତାଙ୍କୁ ୨୦୧୦ ମସିହାରେ

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଅନ୍‌ଲାଇନରେ ପଢିବାପାଇଁ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ

Quick Response Code:

Available online at : https://pracheenews.com/

DOI : https://doi.org/10.5281/zenodo.18185656

Article No - BPP00366

ଯୋଗାଯୋଗ : ସୁଶ୍ରୀ ବେବୀ ନାଏକ
ସହକାରୀ ପ୍ରଫେସର, ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ମୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ସମ୍ବଲପୁର
Email: babynaik561@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0009-5122-8631

This is an open access journal, and articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial Share Alike 4.0 License, which allows others to remix, tweak, and build upon the work non commercially, as long as appropriate credit is given and the new creations are licensed under the identical terms.

For reprints contact: *pracheepatrika@rediffmail.com*

ପ୍ରାପ୍ତି	ସମୀକ୍ଷିତ	ଗୃହୀତ	ପ୍ରକାଶିତ
୧୪.୦୯.୨୦୨୫	୧୩.୧୦.୨୦୨୫	୨୬.୧୧.୨୦୨୫	୧.୧୨.୨୦୨୫

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ କିପରି ଉଦ୍ଧୃତ କରିବେ : ନାୟକ, ସୁଶ୍ରୀ ବେବି; ୨୦୨୫। ମାନବିକ ଚେତନାର ନୂତନ ଭାଷ୍ୟ 'ଭାସ୍ୱତୀ': ଏକ ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ। ବାସ୍ତବତାର ପରିପ୍ରକାଶ ପ୍ରାଚୀ। ଭାଗ :୧୧, ସଂଖ୍ୟା : ୯; ପୃଷ୍ଠା : ୩୨–୩୫ ।

ସୂଚନା କମିଶନର ଭାବେ ପୁନଃ ନିଯୁକ୍ତି କଲେ ଏବଂ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ୨୦୧୫ ମସିହା ବେଳକୁ ସେହି ପଦବୀରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । କେବଳ ସେତିକି ତ ନୁହେଁ ବୃତ୍ତିରେ ପ୍ରଶାସନିକ ସେବାରେ ଥିଲେ ହେଁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ଘାରିଥିଲା ସାହିତ୍ୟ ନିଶା । ବହୁ ଜଟିଳ କାହାଣୀର ସଫଳ ଉପସ୍ଥାପନା କରି ଆଜି ସେ ପାଠକବର୍ଗଙ୍କ ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରିୟ ପାତ୍ର । ଆଧୁନିକ ମଣିଷର ଅସହାୟ ବୋଧ, ନିଃସଂଗତା ଓ ମାନବିକ ଚେତନାର ସେ ଜଣେ ସମର୍ଥ ସାରଥି ।

୧୪ ବର୍ଷରୁ ତରୁଣ ବାଳକ ତରୁଣ ମିଶ୍ରଙ୍କ ସୃଜନ ପ୍ରତିଭାର ସ୍ଫୁରଣ ଘଟିଥିଲା । ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଗଳ୍ପ ପୁସ୍ତକ "ହେ ପୃଥିବୀର ନାଗରିକ" ପ୍ରକାଶ ଲାଭ କରିଥିଲା 'ଆସନ୍ତାକାଲି' ପତ୍ରିକାରେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଉଦ୍ୟମଶୀଳ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ବଳରେ "ବୀତଂସ" ଗଳ୍ପ ସଂକଳନ ପାଇଁ ତରୁଣ କାନ୍ତି ମିଶ୍ର ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀ ପୁରସ୍କାର, "ଆକାଶ ସେତୁ" ପାଇଁ ୧୯୯୭ ମସିହାରେ ସମ୍ମାନଜନକ ଶାରଳା ପୁରସ୍କାର, "ଭାସ୍ୱତୀ" ଗଳ୍ପ ସଂକଳନ ପାଇଁ ୨୦୧୯ ମସିହାରେ କେନ୍ଦ୍ର ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀ ପୁରସ୍କାର ପାଇ ପାଠକ ପ୍ରେରଣାର ଉତ୍ସ ପାଲଟିଛନ୍ତି ।ଗାଳ୍ପିକ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଅନୁଭବ,ନିବିଡ଼ ଆପଣାପଣ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଗଭୀର ମାନବବାଦୀ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଓ ସର୍ବହରା ପୀଡ଼ିତ ମାନବ ପ୍ରତି ସମ୍ବେଦନଶୀଳତାର ମୂଲାୟମ୍ ସ୍ପର୍ଶ ବେଶ ସ୍ପଷ୍ଟ । ପାରମ୍ପରିକ ଗତାନୁଗତିକଠାରୁ ଗଳ୍ପକୁ ମୁକ୍ତ ରଖି ତାର ଭାବ ପକ୍ଷ ଓ କଳା ପକ୍ଷରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିପାରୁଥିବାର ସେ ଜଣେ ଭିନ୍ନ ସ୍ୱାଦର ଲେଖକ । ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜୀବନବାଦୀ । ଜୀବନର ଗଭୀରତାକୁ ଉନ୍ମୋଚନ କରିବାରେ ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପ ସଦା ତତ୍ପର ।

ଗାଳ୍ପିକ କୁହନ୍ତି ମଣିଷ ଜୀବନ ଏକ ପରିକ୍ଷାମୟ । କେତେ ବିଜୟର ଉଲ୍ଲାସ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଅନୁଭୂତିରେ ପ୍ରଥିତ । ସେ ଜୀବନ ଓ ଜଗତକୁ ବିଶ୍ୱାଭିମୁଖୀ କରି ଆପଣାର ସାହିତ୍ୟରେ କରିଛନ୍ତି ମାନବୀୟ ସତ୍ତାର ଯଥାର୍ଥ ବିଶ୍ଲେଷଣ । କୁହାଯାଇପାରେ, ସମାଜରେ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହିଁ ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କୁ ସାହିତ୍ୟ ଆଡ଼କୁ ଟାଣିଆଣିଛି । କାରଣ ଜୀବନ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଅଛିଣ୍ଡା ଅଙ୍କ; ଯାହାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିଣତି ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ଅନେକ ସାକ୍ଷାତକାରରେ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି । ଦୀର୍ଘ ଜୀବନର ସାହିତ୍ୟ ସାଧନାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ଭେଟି ଦେଇଛନ୍ତି ଅନେକ ସାରସ୍ୱତ କୃତି । ସେଗୁଡିକ ହେଲା – ଏକମାତ୍ର ଉପନ୍ୟାସ 'ଶରଦଃ ଶତମ୍', ଗଳ୍ପ ସଂକଳନରେ 'ଆବର୍ତ୍ତର ଦୁଇଟି ସ୍ୱର' (୧୯୬୯), 'ନିଃସଂଗତାର ସ୍ୱର' (୧୯୮୦), 'କୋମଳ ଗାନ୍ଧାର' (୧୯୮୪), 'ବହୁବ୍ରୀହି' (୧୯୮୮), 'ପାରାଡ଼ାଇଜ ପକ୍ଷୀ ଓ ଜଣେ ନିରସ୍ତ୍ର ଆତତାୟୀ' (୧୯୯୪), 'ବୀତଂସ' (୧୯୯୬),'ପ୍ରଜାପତିର ଡେଣା ନାହିଁ' (୧୯୯୭), 'ଆକାଶ ସେତୁ' (୧୯୯୯), 'ଜହ୍ନରାତିର ଗପ ସରିନାହିଁ' (୨୦୦୦), 'ଲୁବ୍ଧକର ରାତି' (୨୦୦୨), ନିର୍ବାଚିତ ଗଳ୍ପ –' ଇତନୀ ଦୂର୍ (ଭାରତୀୟ ଜ୍ଞାନପୀଠ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ହିନ୍ଦୀ ଗଳ୍ପ ସଂକଳନ), ଆଜିରାତିର ଗଳ୍ପ (୨୦୦୫), ରଜନିଗନ୍ଧା, ସକାଳର ମାନଚିତ୍ର, ଭାସ୍ୱତୀ (୨୦୧୪) ।

କଥାଶିଳ୍ପୀ ତରୁଣ କାନ୍ତି ମିଶ୍ରଙ୍କ ଅନନ୍ୟ ଇସ୍ତାହାର ଭାସ୍ୱତୀର ଭାବବିନ୍ଦୁ : ଯେଉଁଟି ନିଃସଂଗତା, ଅସହାୟତା, ହତାଶାର ଓ ବୈରାଗ୍ୟର କୁହୁଡ଼ି ସମାଜର ଆକାଶକୁ ଢାଙ୍କି ଦେଉଛି ସେତେବେଳେ ଏକ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ପଟ୍ଟଭୂମିରେ ଉଭା ହେଇ ଗାଳ୍ପିକ ତରୁଣ କାନ୍ତି ମିଶ୍ର ସାହିତ୍ୟରେ ପାଦ ଦେଲେ । ତାଙ୍କ ଅଧିକାଂଶ ଗଳ୍ପ ମାନବବାଦକୁ ଉପଜୀବ୍ୟ କରି ଲେଖା ଯାଇଛି । ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ସଞ୍ଜର ଛାଇ ଓ ଦିନର ଆଲୁଅ ଯେତେ ସରଳ, ସାବଲୀଳ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଲୌକିକତା ଓ କଳ୍ପନା ମଧ୍ୟରେ ସାମାଜିକ ବାସ୍ତବତା ସେତିକି ତୀକ୍ଷଣ ଭାବରେ ଚିତ୍ରିତ । ବିଶେଷତଃ ତାଙ୍କର ସାମଗ୍ରିକ ସାହିତ୍ୟରେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟା, ମାନସିକତା, କ୍ଷୋଭ, ପ୍ରେମ ପ୍ରତାରଣା, ଆଧିପତ୍ୟ ଓ ସର୍ବୋପରି ନୈତିକତା ଅପେକ୍ଷା ବାସ୍ତବତା ହିଁ ଅଧିକ ବାସେ । ମାନବିକ ସୁଗୁଣ ଓ ଦୁର୍ଗୁଣର ସମାବେଶରେ ଚରିତ୍ର ବାସ୍ତବ ଓ ଜୀବନ୍ତ । ଗଳ୍ପଗୁଡିକର ଆବେଗ ସ୍ନିଗ୍ଧ, କଳା ସମ୍ପନ୍ନ ହେତୁ ଗ୍ରାମୀଣ ସଂସ୍କୃତିରେ ମହାଭାରତୀୟ ଜୀବନଧାରାକୁ ପାଠକ ବାରମ୍ବାର ଭେଟେ । ଗାଳ୍ପିକ ମିଶ୍ରଙ୍କ "ଭାସ୍ୱତୀ"ରେ ସ୍ଥାନିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗଳ୍ପ ହେଉଛି ସାମଜିକ ଜୀବନର ନିଷ୍ଠୁର ବାସ୍ତବତା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ହୋଇଥିବା ତୀବ୍ର ଅନୁଭୁତିର ସମାହାର । ଏତଦବ୍ୟତୀତ ଯୁବ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ପ୍ରେମର ଏକ ଶୁଚିବନ୍ତ ରୂପ, ପ୍ରତାରଣାର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟତା, ଜୀବନ ପ୍ରତି ମୋହଭଙ୍ଗ ଓ ସଂସ୍କୃତିକୁ ସମ୍ମାନବୋଧତାର ସାର୍ଥକ ପ୍ରମାଣ ମିଳେ ।

ଅଙ୍ଗକୁ ନେଇ ହିଁ ଆତ୍ମାର ପରିକଳ୍ପନା । ତେଣୁ ଅଙ୍ଗ ହିଁ ଆତ୍ମାର ପ୍ରତିଫଳନ । ସାହିତ୍ୟିକ କଳାକର୍ମରେ ଗଳ୍ପ ରଚନା ନିମନ୍ତେ କାହାଣୀ, ଚରିତ୍ର, ପରିବେଶ, ଆୟତନ ଓ ଭାଷା ଶୈଳୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ । ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଭାସ୍ୱତୀ ଏକ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଗଳ୍ପ ସଂକଳନ । ସର୍ବମୋଟ ୧୪ଟି ଗଳ୍ପ,ଯଥା -ଭାସ୍ୱତୀ, ଲଳିତ

ଆଖ୍ୟାନ, ଅତିଥି ସକାଳ, ମେଘ ରାତି, ଭାଇ, ଆରୋହ, ନ ଦେଖିଥିବା ବାଟ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ କାଚଘର, ସଚିତ୍ର ଇତିହାସ, ଅରଣ୍ୟ, ନୀଡ, ଜହ୍ନରାତି, ମୋକ୍ଷ ଇତ୍ୟାଦି ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚ୍ୟ ଭାସ୍ୱତୀ ଗଳ୍ପ ସଂକଳନରେ ସନ୍ନିବେଶିତ । ଅବୋଧ ଶିଶୁଠାରୁ ସୁବୋଧ ଯୁବକ, ଅକର୍ମ ବୃଦ୍ଧଠାରୁ ସକର୍ମ ତରୁଣ, ମୁଲିଆଠାରୁ ମାଲିକ, ଦିନ ଭିକାରୀଠାରୁ ଶିଳ୍ପପତି, ଗାଁ ଟାଉଟରଠାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ, ସମାଜ ସେବକଠାରୁ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀ, ନିଷ୍ଠୁର ଅସାମାଜିକ ମଣିଷଠାରୁ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ମଣିଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପଜଗତର ଏକ ଏକ ଅଙ୍ଗ ଓ ଆତ୍ମା ।

ଭାସ୍ୱତୀ ଗଳ୍ପ ସଙ୍କଳନର ପ୍ରଥମ ଗଳ୍ପ ହେଉଛି 'ଭାସ୍ୱତୀ'। ପ୍ରଥମ କାହାଣୀ ଭାସ୍ୱତୀରେ ଗାଳ୍ପିକ ମିଶ୍ର ଜୀବନ ଓ ମୃତ୍ୟୁ ର ସମୀକରଣ ଘଟାଇ ଦେହ ସହିତ ଦେହାତୀତ ସତ୍ତା ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ସମନ୍ବୟ ଆଣିଛନ୍ତି । ଏ ଦୁନିଆର ସବୁଠାରୁ କଠୋର ସତ୍ୟ ହେଉଛି ଜନ୍ମ ମାତ୍ରକେ ମୃତ୍ୟୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ । ଏଠାରେ ଗାଳ୍ପିକ ନିଜେ ହିଁ ନାୟକ । ୧୪ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ଥିବାବେଳେ ଭାସ୍ୱତୀ ସହିତ କଟାଇଥିବା ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ସର୍ବସ୍ୱ ଜୀବନର ଅଂଶାବଶେଷ ହେଉଛି ସ୍ୱଚ୍ଛ ସ୍ଫଟିକର ଅଦ୍ଭୁତ ଝକମକି ପଥର ଖଣ୍ଡିଏ। ଯାହାକୁ ନେଇ ଲେଖକଙ୍କ ଅତୀତ ଜୀବନର ସବୁ ସ୍ମୃତି ବିଜଡିତ । ଭାସ୍ୱତୀ କହିଥିବା କଥା ଲେଖକଙ୍କୁ ଦୁର୍ବଳ ମନର ଆଚ୍ଛନ୍ନଭାବ, ଅପରିପକ୍ୱ ଅବବୋଧ ଓ ରୋଗପାଣ୍ଡୁର କ୍ଷତାକ୍ତ କରି ଅକ୍ଷମ କରିଦେଇଥିଲା । ତଥାପି ଯେଉଁ ସ୍ମୃତି ଟିକକ ଏବେ ତାଙ୍କ ସୁଷୁପ୍ତି ଓ ତୈଜସ୍ ସତ୍ତାର ଧୂମିଳ ସୀମାନ୍ତରେ ; ତାଙ୍କ ସରଳ ବକ୍ତବ୍ୟ ଏହିପରି –

"ମୃତ୍ୟୁର ପରିଣତ କେବଳ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର । ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏତ ମହାନିଦ୍ରା ଚିରକାଳ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ପ୍ରବେଶ ଦ୍ୱାର ନୂଆ ଜୀବନଟେ ପାଇଁ । ଯାହା ହେଲେ ବୀ ସେଥିରେ ଦୁଃଖ କରିବାର କ'ଣ ଅଛି ? ମଣିଷ ଆଖିରେ ଗୋଟିଏ ରାତିର ନିଦ ନଥିଲେ ଯଦି ଏତେ କଷ୍ଟ ଲାଗେ, ତେବେ ବୁଝିବାକୁ ହେବା ନିଦ୍ରା ଏକ ତ ମହାସୁଖ, ଯଦି ତାହା ଅନନ୍ତକାଳ ପାଇଁ ତେବେ ତାହା ଅନନ୍ତକାଳ ବ୍ୟାପୀ ସୁଖ"।

ଗାଳ୍ପିକ ପୁଣି ମୃତ୍ୟୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚାଇଛନ୍ତି – "ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଯଦି ପୁନର୍ଜନ୍ମ ଅଛି, ତେବେ ଦୁଃଖ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ । ନୂଆ ହିଁ ତ ସବୁବେଳେ ସୁନ୍ଦର, ନୂଆଁ ତ ସବୁବେଳେ ସମ୍ଭାବନାର ସ୍ୱପ୍ନ" । ବାସ୍ତବରେ ଭାସ୍ୱତୀ କେବଳ ଏକ ଦେହ ନଥିଲା ସେ ଥିଲା ଏକ ଅଲୌକିକ ସତ୍ତା । ବିଦାୟ ନେବା ଆଗରୁ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କୁ ଯେଉଁ ତେରବର୍ଷର ଅନୁଭବକୁ ସେ ନିଜସ୍ୱ ଶବ୍ଦରେ କହିଥିଲା ତାହା ସ୍ୱାଭାବିକ ସତ୍ୟ –ସବୁ ଦୁଃଖ ଆରପାରିରେ ସୁଖଟିଏ ଥାଏ, ଏମିତି କିଛି ଦୁଃଖ ନାହିଁ ଯାହା ସତ୍ୟ କରି ହେବ ନାହିଁ, ଏତିକି କହି ସେଦିନ ଭାସ୍ୱତୀ କୋଠରୀରୁ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଥିଲା । ଆଉ ଏବେ ଭାସ୍ୱତୀ ସହିତ ଭେଟା ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ, ସେଥିପାଇଁ ଦୁଃଖ ବି ନାହିଁ । ଦୁଃଖ ବି ରହିବା ନାହିଁ, ଯେତେ ଦିନ ଧରି ସେ ଦେଇଥିବା ସ୍ୱଚ୍ଛ ସ୍ଫଟିକ ଅଦ୍ଭୁତ ପଥରର ସ୍ପର୍ଶାନୁଭୂତି ତାଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଥିବ । ଏଠାରେ ଥିବା ଝକମକି ପଥର ଜ୍ୱଳନର ପ୍ରତୀକ । ବଡ଼ ଅଦ୍ଭୁତ ଏଇ ମସୃଣ ସ୍ଫଟିକ ଖଣ୍ଡଟି । ରାତି ଅନ୍ଧାରରେ ଅଲୌକିକ ଦେଖାଯାଏ ତା'ର କ୍ଷୀଣ ଆଲୋକର ଉତ୍ସ । ହୁଏତ କିଛି କଳ୍ପନା ଓ ବାସ୍ତବ, ଯାହାକୁ ନେଇ ଜୀବନ ପୁଣି ଯାହା ପାଇଁ ମୃତ୍ୟୁ । ଉଭୟର ସମନ୍ବୟ ପ୍ରତୀକିତ ତରୁଣ କାନ୍ତି ମିଶ୍ରଙ୍କ "ଭାସ୍ୱତୀ" ଗଳ୍ପ ।

ଆଲୋଚନା :

କଥାଶିଳ୍ପୀ ତରୁଣ କାନ୍ତି ମିଶ୍ର ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପର ପରିବେଶ ଯେପରି ନବନର୍ମାଣ କରିପାରନ୍ତି ସେହିପରି ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କର ମାନସିକତାର ବୈଜ୍ଞାନିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ତଦୋପରି । ବସ୍ତୁବାଦୀ ସଭ୍ୟତାର ବିକୃତ ଅନୁକରଣ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକତ୍ର ତାଙ୍କର ଚରିତ୍ରଗୁଡିକ ନିଜର ଆପଣାପଣ ଫେରିପାଇବାକୁ ସଚେଷ୍ଟ ।ଯୌନାବେଗର ରୂପାୟନ ସମୟରେ ତା'ର କଳାତ୍ମକ ରୂପ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଚେତନ । ନିଜସ୍ୱ ସୃଷ୍ଟିରେ ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅନୁଭୂତି ଓ ଅଭିଜ୍ଞତାର ସାର୍ଥକ ପ୍ରୟୋଗ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ପରିବାର, ରାଜନୀତି, ପ୍ରଶାସନ, ଜୀବନ ଦର୍ଶନ, ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ, ସ୍ନେହ, ପ୍ରେମ, ପ୍ରତାରଣା ଓ ମାନବିକତାର ଦିଗନ୍ତ ବିସ୍ତାରୀ ବଳୟ ମଧ୍ୟରେ ତରୁଣ କାନ୍ତି ମିଶ୍ରଙ୍କ ଗଳ୍ପ ସୁସମୃଦ୍ଧ।

ଗଳ୍ପଗୁଡିକରେ ନିର୍ବୋଧ ଶିଶୁଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବୃଦ୍ଧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ଚରିତ୍ର ନିଜସ୍ୱ ମାନବୀୟ ଗୁଣରେ ଗୁଣୀଭୂତ । ଶିଶୁ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ ଯେତେ ଜୀବନ୍ତ, ମନୋଜ୍ଞ ଝଲକ ରହିଛି ସେତେ ଭାଇ ଭାଇ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରେମ ମୂଳକ ଅଭିମାନ କିପରି ପରବର୍ତ୍ତୀ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ କାରୁଣ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି ତା'ର ଚିତ୍ର ସଫଳ ଚିତ୍ରିତ। ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ନାରୀଚରିତ୍ର ପତ୍ନୀ, ପ୍ରେମିକ, ମାତା, ଭଗ୍ନୀ ଆଦି ରୂପରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଚାରିତ୍ରୀକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦନ କରିଛନ୍ତି । ନଷ୍ଟାଲଜିଆ ତରୁଣ କାନ୍ତିଙ୍କ ଅନ୍ୟତମ ବିଭବ । ସେ ଅତୀତକୁ

ଗଭୀର ଭାବରେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚରିତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନରେ ଥାଇ କେତେବେଳେ ଅତିତାଭିମୁଖୀ ହୋଇଯାଏ ତାହା ପାଠକକୁ ଅଭିଭୂତ କରେ ।

ଦାର୍ଶନିକ ଅନୁଚିନ୍ତା, ଚେତନା ପ୍ରବାହ ଧାରା ଓ କାବ୍ୟର ଭାବ ସାନ୍ଦ୍ରତା ରହିଛି । ବ୍ୟକ୍ତି ଜୀବନର ବାସ୍ତବିକତାକୁ ଦର୍ଶାଇବାପାଇଁ ସେ ଯେଉଁ ଭାବାନୁସାରି ଭାଷାର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି ସେଥିରେ ପ୍ରତୀକ, ଚିତ୍ରକଳ୍ପର ଗଭୀର ଭାବଗର୍ଭକ ନିହିତ ଥାଏ। ଗାଳ୍ପିକ ଅନେକ ସଚେତନତାର ସହ ଆଧୁନିକ ଜୀବନର ଜଟିଳତା ଓ ତିକ୍ତତାକୁ ଆଡମ୍ବରହୀନ ଶବ୍ଦରେ ସଜେଇଛନ୍ତି । ଭାଷାଶୈଳୀ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବୀପ୍ସାର୍ଥକ ବା ଦ୍ୱିରୁକ୍ତିମୂଳକ ଶବ୍ଦର ବାରମ୍ବାର ହୋଇଥିବାରୁ ତାହା ଆନନ୍ଦଦାୟକ ମାନେ ହୁଏ । ଚିକ୍ ମିକ୍ , ଫୁସ୍ ଫୁସ୍, ତର୍ ତର୍, ଖାଁ ଖାଁ , ଝଲମଲ, ପଟପାଟ୍ ,ଜୁଳୁଜୁଳୁ,ଫୁରୁଫୁରୁ ଇତ୍ୟାଦି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶ୍ରୁତିମଧୁର । ଗାଳ୍ପିକ ଆରବିକ,ପାରସୀକ ଶବ୍ଦକୁ ଚାରିତ୍ରୀକ ଓ ପାତ୍ରମୁଖୀ ପରିବେଶକୁ ଖାପଖୁଆଇଲା ପରି ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦର ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରିଛନ୍ତି । ମନିଟର,ସ୍ଲିଙ୍ଗସ୍ , ବ୍ରିଜ୍, ଆଇସକ୍ରିମ୍, କେମିକାଲ, ସେମିନାର, ସେଟ୍ ଲାଇଟ, ଲାଇବ୍ରେରୀ, ବିଲ୍ଡିଂ ଆଦି ଶବ୍ଦର ଅବସ୍ଥିତି ଯୋଗୁଁ ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ଆଭିଜାତ୍ୟସମ୍ପନ୍ନ କରିପାରିଛନ୍ତି । ଅବୟବ ହୁଏତ କ୍ଷୁଦ୍ର; ଶବ୍ଦଚାତୁରୀ, ଭାଷା ଶୈଳୀ, ଗଠନ ପରିପାଟୀ, ଉପଯୋଗୀ ଚରିତ୍ରର ଅବତାରଣା ଭାସ୍ୱତୀ ଗଳ୍ପଟିକୁ କରିପାରିଛି ସାର୍ଥକ, ଜୀବନ୍ତ ଓ ହୃଦୟସ୍ପର୍ଶୀ ।

ଉପସଂହାର :

ସର୍ବୋପରି କହିବାକୁ ଗଲେ କଥାଶିଳ୍ପୀ ତରୁଣକାନ୍ତି ମିଶ୍ର ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଖ୍ୟାତିସମ୍ପନ୍ନ କଥାକାର ମନୋଜ ଦାସ, ପ୍ରଚଳିତ ସମାଜକୁ ନୂତନ ସୌଧରେ ଗଢିବା ପାଇଁ ପ୍ରେରିତ ଗାଳ୍ପିକ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, ସ୍ଥିତିବାଦୀ ଚେତନାକୁ ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ ଜଗତରେ ସଫଳ ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିଥିବା ଗାଳ୍ପିକ ଜଗଦୀଶ ମହାନ୍ତିଙ୍କୁ ପଦାଙ୍କନୁସରଣ କରି ସେ ନୂତନ ସ୍ୱାଦ ଦେଇଛନ୍ତି ଗଳ୍ପ ମାଧ୍ୟମରେ । ମାନବ ଜୀବନର ଘଟୁଥିବା ସୂକ୍ଷ୍ମାତିସୂକ୍ଷ୍ମ ଭାବକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପୂର୍ବକ ଅନ୍ତଃଚେତନାର ଅବ୍ୟକ୍ତ ଭାବନା ଓ ବ୍ୟଥାକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ କରି ଉତ୍ତର ସତୁରୀ ଗଳ୍ପ ଜଗତରେ ଏକ ନୂତନ ଦିଗ ଉନ୍ମୋଚନ କରିପାରିଛନ୍ତି । ଯଥାର୍ଥରେ ଗାଳ୍ପିକ ତରୁଣ ମିଶ୍ର ଜଣେ ନବ୍ୟ ନକ୍ଷତ୍ର । ଯାହାଙ୍କର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଲୋକ ରଶ୍ମି କାଳ କାଳକୁ ବିଚ୍ଛୁରିତ ହୋଇ ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ ଜଗତର ଧରା ଓ ଧାରାକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବାରେ ସହାୟକ ହେବ; ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହ ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ :

୧. ମିଶ୍ର, ତରୁଣକାନ୍ତି : - 'ଭାସ୍ୱତୀ' – ବିଦ୍ୟାପୁରୀ,ବାଲୁବଜାର, ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ, ଜାନୁଆରୀ ୨୦୧୪, ପରମା ପ୍ରିଣ୍ଟସ, କଟକ

୨. ସାହୁ, ଡକ୍ଟର ଆଦିକନ୍ଦ :- 'ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ ଉପନ୍ୟାସର ନବଦିଗନ୍ତ' ଅଫ୍ଟିମା(ଅଫସେଟ) ପ୍ରି[ସ, ଶ୍ରୀନିବାସ ସୂତାହାଟ,କଟକ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ -୧୯୯୯

୩. ବାରିକ,ଡକ୍ଟର କବିତା : - 'ଶହେ ବର୍ଷର ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ – ଏକ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ' (୧୮୯୮-୧୯୯୯), ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ – ଡିସେମ୍ବର ୧୯୯୯

୪. ଗାଁଣ, ଡକ୍ଟର ଅନାଦିଚରଣ : - 'ସାହିତ୍ୟର ଗଠନରୀତି', ପଞ୍ଚସଖା ଅଫସେଟ, ଶାରଦା ଗ୍ରାଫିକ୍ସ,କଟକ ୨୦୦୭

୫. ପ୍ରଧାନ, ପ୍ରଫେସର କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର :- 'ଓଡ଼ିଆ କଥା କଳ୍ପନାର ଦିଗଦିଗନ୍ତ', ସତ୍ୟନାରାୟଣ ବୁକ ଷ୍ଟୋର, ବିନୋଦ ବିହାରୀ,କଟକ

୬. ମହାରଣା, ଡକ୍ଟର ସୁରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର :- 'ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ', ସପ୍ତମ ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ସଂସ୍କରଣ: ୨୦୨୧,ଏ. କେ ମିଶ୍ର ପବ୍ଲିଶର୍ସ, ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ କଟକ, ୭୫୩୦୦୯

୭. ଖୁଣ୍ଟିଆ, ଡକ୍ଟର ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ :- 'ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରମୁଖ ଗଳ୍ପସ୍ରଷ୍ଟା', ତୃତୀୟ ସଂସ୍କରଣ-୨୦୨୨, ନବଦିଗନ୍ତ ବିନୋଦ ବିହାରୀ କଟକ-୨

୮. ମହାନ୍ତି, ଗୁରୁପ୍ରସାଦ, ଅଳକା ସ୍ୟାନେଲ, ସମୁଦ୍ରସ୍ନାନ, ୩ୟ ସଂ-୧୯୭୮, ପୃ-୧୯।

❖ ❖ ❖